

экономического статуса, профессии, психологических и культурных особенностей. Именно поэтому медицинская наука разработала новую ветвь под названием медицинской антропологии, науки, изучающей первостепенные представления о норме и патологии в различных культурах.

Мы пришли к выводу, что твердое знание правил и обычаев сообщества, а также индивидуальные факторы играют решающую роль в лечении различных видов заболеваний, а также в создании хороших терапевтических отношений между врачом и пациентом.

Стаття надійшла до редакції 24.06.2010

УДК 378

*Олійник М.М.
Белгород, Росія*

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ОСВІТНІХ ПРОЦЕСІВ У РОЗВИНЕНИХ КРАЇНАХ СВІТУ

Проблеми змін і розвитку освіти у розвинених країнах світу активно підіймаються і аналізуються в контексті модернізації та пост модернізації суспільства в цих країнах. Модернізація при цьому розуміється не просто як “становлення” сучасності, і як процес міжнародної соціалізації, тобто процес набуття рис, притаманних розвиненим цивілізованим державам. Петер Штомпка визначає модернізацію як наближення суспільства через усвідомлення здійснення певних намірів, цілей і планів до ухвалені моделі сучасності, частіше за всього до зразка якогось існуючого суспільства визнаного сучасним [3, С.528].

Процеси модернізації мають університетський характер, розповсюджуються на всі аспекти і грані суспільного життя. Наприклад, соціальний тип особистості, характерний для суспільства, що модернізуються, характеризуються раціоналізмом, індивідуалізмом, прагненням до змін, мобільності, самовдосконалення.

В умовах постмодерністських впливів відомий харківський філософ Є.А. Подольська вважає наступні:

1. Відмова від ідеології диктату в тому, що стосується світогляду тих хто навчається. Система освіти більше не бажає формувати людину із заданими властивостями, їй більше не до душі людина, що рефлектує, міняється, людина можливостей, а не реалізацій.

2. Множинність педагогічних принципів, що виникла на місці однієї педагогічної системи, причому вони можуть бути абсолютно протилежні, але при цьому не заперечувати один одного, мирно уживаються.

3. Значно більше свободи вчителів, викладачів, учнів і студентів, яке іноді уявляються руйнуванням.

4. Трансформація авторитету викладача, вчителя, які тепер не є втіленням Істини і Знань. Вчитель, в широкому розумінні, втрачає свій інституційний авторитет, що виникає з самого факту визнання ролі наставника. Авторитет тепер набуває “особистісного” характеру. В ситуації постмодернізму вчитель покликаний створити умови для “освітнього діалогу”, де разом з вихованцями буде шукати шлях до успіху в складному світі.

5. Реалізація мультикультурної освіти. В ситуації, коли постмодернізм затверджує “відмінності і особливості” культури і релігії Заходу втрачають позицію

стандарту, відносно якого культури всієї решти розглядались як “інші” в значенні “гірші”. Вчитель не має права нав’язувати навіть однорідній учнівській групі єдиний спосіб бачення дійсності. Постмодернізм відкриває шлях до мультикультурної освіти, діалогу культур, а також реалізації повної гендерної рівноправності жінок.

6. Плюралізм етапів життя і субкультур в учнівському колективі. Відмова від жорсткого інтелектуалізму, енциклопедизму і традиційних форм навчання створює умови для отримання суспільної практики і життєвого досвіду. Вчитель повинен бути відкритим для цінностей і стилю життя, які привносять учні (молодіж та субкультура, музика, сленг).

7. Толерантність по відношенню до будь-яких відмінностей і особливостей учнів. Переконаність в комплексності і фундаментальній суперечності суспільного життя приводить до сприйняття категорії “особливості і як однієї з важливих основ всієї педагогічної теорії. Світ і люди різноманітні і відмінні, особливість, несхожість на інших – це не гріх, а виявлення багатства нашого суспільства. Тому в педагогічній діяльності на всіх її рівнях, починаючи від освітньої політики і закінчуючи повсякденною дійсністю учнівського колективу, потрібно не усувати відмінності, особливості, а їх культивувати” [2, С.26-27].

Головна заслуга постмодернізму перед освітою полягає у тому, що він спонукав перехід від впорядковано-логічного і механістично-примітивного сприйняття до “критичного мислення”. Зрозуміло, це повинно супроводитися відмовою від парадигми пристосовницького виховання нових генерацій, від примусової соціалізації, від обмеження свободи.

Треба також мати на увазі, що при накопиченні і дотриманні власних національних традицій освітні системи активно реагують на тенденції, що відбивають загальноліквідаційні зрушення та зміни, соціально-економічні зрушення та зміни, соціально-економічні та політичні трансформації, інтеркультурні потреби. Отже з одного боку, відбувається збереження прогресивних національних досягнень, а з іншого боку спостерігається впровадження спільно розроблених освітніх проектів та програм, а також запозичення освітніх ідей, програм, методів, форм навчання, що веде до певної уніфікації освітніх тенденцій та систем.

Сьогодні у світі є усталеними провідні освітні рівні (дошкільна, шкільна, післяшкільна) та простежується загальна відповідність навчальних закладів, що їх забезпечують. Країни, що прагнуть прискореного соціально-економічного та політичного розвитку, активно вибудовують системи освіти, що довели свою ефективність за кордоном.

На рівні шкільної освіти сьогодні функціонують різні навчальні заклади. Вони в основному поділяються на початкові, середні та старші класи. Водночас завершити середню освіту учні мають змогу у спеціальних коледжах, які функціонують як самостійні навчальні заклади і не є структурними підрозділами середніх шкіл.

Шкільними програмами сьогодні у провідних країнах світу передбачені предмети, що є обов’язковими для вивчення і складають ядро шкільної освіти, а також ті, що учні можуть вивчати за вибором, реалізуючи власні нахили і запити, а також що є характерною рисою сьогодення, дисципліни, які відображають розвиток наукової думки та науково-технічні досягнення, які стають невід’ємною складовою життя людини (інформатика, соціологія, екологія).

Прийняття стратегії “Освіта протягом життя” спрямовує переформуваття навчальних закладів післяшкільної освіти і пріоритетом у них стає створення умов і передбачення можливості для студентів і слухачів продовжити навчання, підвищити

здобутий освітній рівень або полегшити зміну напрямку освіти якого прагне особа. Безперервність в освіті стає провідною рисою та об'єктивною вимогою сьогодення.

Крім того характерним є прагнення молодих людей до підвищення офіційно визнаного кваліфікаційного освітнього рівня освіти. Сфера вищої освіти невпинно зростає і кількість молоді, яка прагне здобути вищу освіту, у передових країнах світу невпинно зростає. Завдання вищої освіти вже не полягає у підготовці еліти, акцент перенесено на забезпечення потреб економіки, науки тощо кваліфікованими фахівцями, здатне вправно працювати у високотехнологічних сферах.

Багато уваги приділяється заходам щодо надання підтримки молоді у її прагненні здобути вищу освіту. Розробляються схеми підтримки студентів, надання стипендій, грантів, кредитів на пільгових умовах (наприклад, у Німеччині особа має починати суми позики чи кредиту на здобуття вищої освіти через два роки після закінчення навчання, причому тільки якщо прибуток фахівця досягне певної суми).

Також треба відмітити, що найбільш престижними навчальними закладами в переважній більшості провідних країн світу вважаються університети, до яких належать тільки ті вищі заклади освіти, які готують наукові кадри за декількома програмами, присуджуються різноманітні академічні ступені.

Університетська освіта в різних країнах світу має свою специфіку. Зокрема університети Німеччини поділяються на класичні, технічні й загальні. У навчальних закладах цієї країни вища освіта має переважно денну форм навчання, вступних іспитів немає, а розподіл абітурієнтів відбувається централізовано через спеціальне Центральне бюро з їх розподілу.

Вступники до ВНЗ Франції не мають бути старші, ніж 24 роки, повинні мати обов'язковий стаж роботи не менше двох років. У Німеччині абітурієнти рідко вступають до ВНЗ відразу після закінчення школи.

Взагалі, сучасна система вищої освіти у провідних країнах світу суттєво відрізняється від вітчизняної: один із базових принципів її організації – “академічна свобода”, який проявляється насамперед у тому, що не тільки ВНЗ є автономними утвореннями, але і кожному члену його надається свобода і самостійність.

Студент ВНЗ може не відвідувати занять разом зі своїми “однокурсниками”, він сам обирає певний фах і відповідну навчальну програму, організовує свій навчальний план і свій час відповідно до загальних вимог. Після зарахування студент сам складає план своєї роботи на період навчання, самостійно планує своє академічне життя, вибирає дисципліни, які вивчатиме, тему з якої буде складати іспит, строк навчання, семінари і викладачів. Студент має право у зручний для себе час записуватися на лекційні і семінарські заняття, стажування та практику, підробляти тощо. У більшості країн світу студент має право на вибір не тільки навчальних курсів, тем курсових та дипломних робіт, але й термін складання іспитів. Цікаво, що студент має право внести зміни у свій навчальний план.

Слід підкреслити, що організація процесу навчання у вищій школі провідних країн світу має і суттєві недоліки. До них, як свідчить аналіз науково-педагогічних джерел провідних країн світу відносяться такі. Головним з них є зниження середніх показників якості освіти. У зв'язку з цим велика увага у зарубіжній вищій школі приділяється диверсифікації навчання, яка включає широкий спектр навчально-організаційних заходів спрямованих на задоволення різнобічних інтересів і здібностей як дітей, так і молоді.

Доцільно звернути увагу на те, що навчальні плани зарубіжних ВНЗ містить досить незначну кількість обов'язкових навчальних предметів, що дозволяє студентам більшість часу працювати за індивідуальними планами. Поряд з обов'язковими курсами існують

вибіркові і факультативні. Так, приблизно 40% складають спецкурси та курси за вибором. Велика увага також приділяється практичним заняттям і організації самостійної роботи студентської молоді. Зокрема кожна аудиторна година доповнюється 2-5 годинами самостійної роботи. До педагогічно цінних видів самостійної роботи студентів провідних країн світу належать і написання рефератів, творів на вільну тему; виконання творчих завдань, що розраховані на порівняння різноманітних теоретичних концепцій; виконання індивідуальних і групових дослідницьких проєктів, критичний аналіз статей з предмету, що вивчається; підготовка та виступ з лекціями перед студентами з подальшою дискусією.

Суттєва увага в університетах провідних країн Заходу та Сходу приділяється визначенню ефективних форм та методів викладання. Перевага надається таким формам і методам організації навчання як лекція, семінар, просемінар, практичні, лабораторні та тьюторські заняття. Слід звернути увагу на те, що лекції і практичні заняття у зарубіжній вищій школі, на відміну від вітчизняної, тривають 50-60 хвилин. Масового розповсюдження у ВНЗ, особливо Австрії й Німеччині набули навчальні бесіди і дискусії.

В зарубіжних університетах, поряд з традиційними, широко використовуються й нетрадиційні методи і форми навчання, а саме: моделювання, рольові, дидактичні ігри та ігри драматизації, мікровикладання. До педагогічно цінних форм навчання також можна віднести “вільну групову дискусію”, коли заняття їх обговорення проводять студенти, а викладач виступає в ролі слухача, проблемне навчання та деякі ін.

Вступ України до Болонського процесу, впровадження досвіду кращих в світі ВНЗ вимагає від наших вищих навчальних закладів запровадження серйозних нововведень. Наприклад, суттєво скоротити навчальний час на аудиторні заняття. Вважаємо, що перспектива переходу кожного студента на індивідуальний план на початку навчання, зробить процес здобуття вищої освіти більш усвідомленням, посилить реальну відповідальність студентів, дозволить по-справжньому посилити індивідуалізацію навчального процесу у ВНЗ.

У цілому як характерні риси розвитку освіти у світі сьогодні слід виділити демократизацію та диференціацію навчального процесу, його гуманізацію, зорієнтованість на суб'єкт навчання, впровадження інтегрованих навчальних курсів у школах та ВНЗ, безперервність в освіті, які мають стати основним орієнтиром трансформацій в освіті України.

Список літератури: 1. Кремень В. Філософія образования XXI века. Выступление на юбилейной сессии АПН // Персонал. – 2003. – №1. – С.6-9. 2. Подольская С.А. Особенности модернизации освіти в условиях трансформации общества // Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції “Наука і соціальні проблеми суспільства”: освіта, культура, духовність. Ч.1. 20-21 травня 2008 року. Харків: ХНПУ, 2008. 3. Штомпка П. Социология. Анализ современного общества. – М.: Лагос, 2005.

М.М.Олійник

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ОСВІТНІХ ПРОЦЕСІВ У РОЗВИНЕНИХ КРАЇНАХ СВІТУ

Аналізуються відомі постмодерністські фактори впливу на життя людей взагалі та на систему університетської освіти зокрема у декількох зарубіжних країнах. Розкрито переваги та недоліки організації процесу навчання у вищій школі провідних країн світу.

М. М. Олейник

ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ПРОЦЕССОВ В РАЗВИТЫХ СТРАНАХ МИРА

Анализируются известные постмодернистские факторы влияния на жизнь людей вообще и на систему университетского образования в частности в нескольких зарубежных странах. Раскрыты преимущества и недостатки организации процесса обучения в высшей школе ведущих стран мира.

M. Oleynik

MAIN DIRECTIONS OF EDUCATIONAL PROCESS IN DEVELOPED COUNTRIES OF THE WORLD

Analyzed the known post-modernist influences on people's lives in general and the university system education in particular in several foreign countries. The benefits and disadvantages of organizing the learning process in higher education leading countries of the world.

Стаття надійшла до редакції 8.07.2010

УДК 378

*Ciocodeică Vasile, Anghel Mariana,
Prodanciuc Robert
Petroșani, Romania*

THE PRESENT SITUATION AND THE PERSPECTIVES OF THE UNEMPLOYED WOMEN IN THE JIU VALLEY

1. General Social Context

After 1989, Romania made the transition to a market economy. That meant an important unbalance at all the levels of the social life and structure. This unbalance had strong repercussions over the life cycles, the socio-professional climate and the family life. One of the most noticeable consequences of this situation was the rising number of unemployed people.

The unemployed represent a work force surplus reported to the number of employees under the profitability conditions set by the market economy. The changes that took place in the social environment (like massive lay offs or economic crisis) will have strong and lasting repercussions at the individual level. The forming of the personality takes place as a continuous process of structuring under the influence of the society as a whole.

The individual attitude differs from one individual to another according to the membership to certain social groups (age, gender, family, etc.), social accountability and psychological structure. The quick social and cultural changes determine special individual and social phenomenon. The individual is forced to assume more responsibilities for which he isn't prepared enough and to specialize in other areas that are required for the retraining. These aspects contribute to the rupture of the individual behavior patterns and also destroy the optimism and hope.